REGISTERED No. B. 3434

अर्थ

'अर्थ एव प्रधानः' इति कौटिल्यः अर्थमूलौ धर्मकामाविति। —कौटिलीय अर्थशास्त्र

संपादक—प्रो. वा. गो. काळे ★ सहसंपादक—श्री. वा. काळे

वर्ष ११ पुणें, बुधवार तारीख १२ सप्टेंबर, १९४५ अंक ३६

काळेज सेल्स असोसिएशन (मुंबई)

यांच्या हितचिंतकांस

आनंदाची बातमी

सदरहू असोसिएशन लिमिटेड कंपनीमध्यें रूपांतर होत असून तिचें अधिकृत भांडवल रु. १०,००,००० आहे व त्यांपैकीं तूर्त रु. ३,००,००० भांडवल विकण्यास हिंदुस्थान सरकारनें परवानगी दिली आहे. त्या तीन लाख रुपये भांडवलापैकीं असोसिएशनचे संस्थापक व त्यांची स्नेही मंडळी यांमध्यें जवळ जवळ रु. १,८०,००० भांडवल आगाऊ खपलें गेलें आहे. प्रत्येकी १०० रुपयांचे ५% क्युम्युलेटिव्ह प्रेफरन्स शेअर्स आतां शिलक आहेत.

पुणें सेंट्रल कोऑपरेटिव्ह बँक लिमिटेड

स्थापना—१९१७

फोन	तारेचा पत्ता	पोस्टबॉक्स
नं. ४८३	"Cencobank"	नं. ११

मुख्य कचेरीः—लक्ष्मीरोड, पुणें शहर.

शहर शाखा : डेक्कन जिमखाना, सर परशुरामभाऊ कॉलेज, फर्ग्युसन कॉलेज, सेव्हिंग बँक सेक्शन.

—: शाखा :—

जुन्नर, खेड, दौंड, इंदापूर, सासवड, घोडनदी, बारामती व निरा

—:बँकिंगचे सर्व व्यवहार केले जातातः—

जास्त माहितीसाठी लिहा अगर समक्ष भेटा.

द. दि. चितळे
मॅनेजिंग डायरेक्टर

दि न्यू सिटिझन बँक ऑफ इंडिया लि.

हेड ऑफिस : फोर्ट, मुंबई

खेळतें भांडवल : २ कोटि रुपयांवर

—शाखा—

स्थानिकः—१ दादर, २ गिरगांव, ३ ग्रँट रोड, ४ जव्हेरी बाजार, ५ शींव, ६ विलेपार्ले, ७ माटुंगा.

इतरः—८ अमरावती, ९ अहमदनगर, १० बेळगांव, ११ बडनेरा, १२ दिल्ली, १३ देवळाली, १४ धुळें, १५ इचलकरंजी, १६ जळगांव, १७ कोल्हापूर, १८ करंजा, १९ लोणंद, २० मिरज, २१ महाड, २२ मालेगांव, २३ नागपूर, २४ नाशिक शहर, २५ नाशिक रोड, २६ नंदुरबार, २७ पुणें शहर, २८ सांगली, २९ सोलापूर, ३० सिन्नर, ३१ संगमनेर, ३२ चांदा, ३३ अकोला, ३४ कोपरगांव, ३५ पेण, ३६ मलकापूर, ३७ अहमदाबाद.

—बँकिंगचे सर्व व्यवहार केले जातात—

डी. एन. गांडेकर, बी. ए., एलएल. बी., मॅनेजर, पुणें शाखा.

डी. डी. देशपांडे, बी. ए., मॅनेजिंग डायरेक्टर.

विविध माहिती

अमेरिकन सैनिकांच्या संख्येंत अर्ध्या कोटीची घट

अमेरिकेच्या लष्करांत सध्या ८०,५०,००० सैनिक आहेत, ते कमी करीत करीत जुलै १९४६ अखेर २५,००,००० वर आणण्यांत यावयाचे आहेत. त्यांपैकी ३,७०,००० सैनिक युरोपांत, ८,३०,००० सैनिक पॅसिफिकमध्यें, १,१५,००० अलास्कामध्यें व कॅरीबिअन बेटांत व ११,८५,००० प्रत्यक्ष अमेरिकेंत ठेवण्यांत येतील. २,००,००० सैनिक केव्हांहि उपस्थित होणाऱ्या प्रसंगासाठी सज्ज राखुन ठेवले जातील.

दारूगोळयाच्या साठ्याचें काय करणार ?

युद्ध संपल्याकारणानें हिंदुस्थानांत शिल्लक राहिलेला दारूगोळयाचा साठा निकालांत कसा काढावयाचा, हा प्रश्न उपस्थित झाला आहे. बिनधोकपणें तो नाहींसा करावयाचा म्हटलें तर तो उडवून देण्यास सहा वर्षे लागतील. कांहीं दारूगोळा समुद्रांत फेकावा लागेल.

बूट व कातडी माल ह्यांच्या कारखान्यांसाठी ब्रिटिश सहाय

हिंदुस्थानांत बूट व कातडी माल ह्यांच्या उत्पादनाचा धंदा मोठ्या प्रमाणावर चालू करण्याच्या दृष्टीनें मि. कैसर अहमद, इंडियन फेडरेशन ऑफ फुटवेअर असोसिएशन्स, हे इंग्लंडमध्यें खटपट करीत आहेत. ब्रिटिश कारखानदारांना भागी देऊन हिंदुस्थानामध्यें कारखाने उभारण्यास त्यांची मदत घेणें, हिंदी भांडवलानें निघालेल्या कारखान्यांसाठी ब्रिटिश यंत्रसामुग्री मिळविणें, तयार ब्रिटिश माल घाऊक मागवून किरकोळीनें विकणें व हिंदी कातडी मालास इंग्लंडमध्यें गिऱ्हाईक शोधणें, असा मि. अहमद ह्यांचा चतुर्विध प्रयत्न आहे. अर्धा कोटि रुपये खर्चण्याची आज त्यांची तयारी आहे.

नोकर मिळत नाहींत, म्हणून मुलें नकोत

इंग्लंडमध्यें घरकामास नोकर मिळत नाहींत, हें सुप्रसिद्धच आहे. ज्या कुटुंबांत लहान मुलें असतील, अशा ठिकाणीं काम करण्यास मोलकरणी तयार होत नाहींत. नोकरांच्या अडचणीचा परिणाम कुटुंबांतील मुलांची संख्या मर्यादित होण्यांत होणार कीं काय आणि त्यामुळें लोकसंख्येच्या वाढीस आळा बसणार कीं काय अशी भीति तेथें व्यक्त करण्यांत येत आहे. कुटुंबांत मुलें नसलीं तरच मोलकरणी काम करण्यास तयार होणार.

नव्या प्रांतिक कर्जांचा तपशील

मद्रास, पंजाब व संयुक्तप्रांत ह्या तीन प्रांतांच्या सरकारांनीं एकूण ८३/४ कोटि रुपयांचीं कर्जें उभारण्याचें ठरविलें आहे. व्याजाचा दर ३%, परतफेड १९६० सालीं, विक्रीची किंमत १०० रु. च्या रोख्यास ९९ रु. ८ आ. व अर्जांची मुदत १२ सप्टेंबर ते १४ सप्टेंबर, असा त्यांचा तपशील आहे. मद्रास व पंजाब ह्यांस उत्पादक भांडवली खर्चासाठी प्रत्येकीं ३ कोटि रुपये हवे आहेत; संयुक्त प्रांत सरकारास हिंदुस्थान सरकारचें कर्ज फेडण्यासाठी २३/४ कोटि हवे आहेत.

छपाईच्या दिरंगाईमुळें रेशनिंगची तारीख लांबली

कलकत्ता शहरांत ३ सप्टेंबरपासून कापडाचें रेशनिंग सुरू करण्याचें ठरलें होतें, परंतु सप्टेंबर अखेर आवश्यक ते तक्के, कुपन्स वगैरे छापून तयार होत नाहींत असें आढळून आल्यावरून रेशनिंग १ ऑक्टोबरनंतर अंमलांत यावयाचें आहे. कापडाचा साठा रेशनिंगला प्रारंभ करण्यास पुरेसा असूनहि, छपाईच्या दिरंगाईमुळें कापड-वाटप पुढें ढकलावें लागलें आहे.

इंग्लंड-अमेरिका रेडिओ टेलिफोन

इंग्लंड व अमेरिका ह्यांचेमधील रेडिओ-टेलिफोन युद्धकाळांत बंद ठेवण्यांत आला होता तो नुकताच सुरू करण्यांत आला. त्याचा तात्काळ अनेक अमेरिकन सैनिकांनीं फायदा घेतला. तीन मिनिटें बोलण्याचा चार्ज ४५ रुपये आहे.

कपाशीचा नाश

अमेरिकेंतील एका प्रचंड वादळामुळें, कपाशीच्या झाडांवरील हजारों गांठी भरेल इतक्या कपाशीचा नाश झाला त्यामुळें कोटि रुपयांचें नुकसान झालें.

हिंदुस्थान सरकारचा खर्च

१९४५-४६ च्या पहिल्या तिमाहींत हिंदुस्थान सरकारनें आपल्या उत्पन्नाच्यापेक्षा ४६३/४ कोटि रुपये जास्त खर्च केला. तीन महिन्यांत सरकारचें कर्ज ६१३/४ कोटि रुपयांनीं वाढलें.

इजिप्तच्या कपाशीची हिंदुस्थानांत आयात

इजिप्तनें जुलै १९४५ मध्यें ८४,३६६ गांठी कपास निर्गत केली. त्यांपैकी हिंदुस्थाननें १३,३६१ गांठी घेतल्या. फ्रान्सकडे ५६,१४० व ग्रेट ब्रिटनकडे ९,३९७ गांठी गेल्या.

अमेरिकेच्या लोकसंख्येंत वाढ

अमेरिकेची लोकसंख्या गेल्या पांच वर्षांत सुमारें ८० लाखांनीं वाढून ती १३,९६,८२,००० झाली.

मुख्य प्रधानास मताधिकार नाहीं.

मि. चर्चिल ह्यांचें स्वतःचें नांव मतदारांच्या यादींत नसल्याकारणानें, त्यांना गेल्या निवडणुकींत मत देतां आलें नाहीं.

दोघे एकाच क्षणास मेले तर वारसा कोणास जाणार ?

बॉंबवर्षावामुळें अनेक मृत्यु एकदम होतात व कोण आधीं मेला आणि कोण मागाहून मेला हें निश्चितपणें सांगतां येत नाहीं. मालमत्तेचें विश्वस्तपत्र केलें असल्यास, वारस ठरविण्याचे वेळीं मृत्यूंचा अनुक्रम महत्त्वाचा असतो. इंग्लंडमध्यें एका तळघरांतील आश्रयस्थानांत दोघांचा बॉंबहल्ल्यांत मृत्यू आला, तेव्हां त्यांपैकी अगोदर कोण मेला, असा प्रश्न उपस्थित झाला आणि निवाड्यासाठी प्रकरण हाऊस ऑफ लॉर्डसकडे गेलें. न्यायाधीशांचें एकमत होऊं शकलें नाहीं. "बॉंबवर्षावामुळें दोन मृत्यूंमधील वेळेची तफावत अगदीं कमी होण्याची शक्यता असली, तरी ती नाहींशी झालेली आहे असें म्हणतां येणार नाहीं" असा एका लॉर्डानें अभिप्राय व्यक्त केला. कोण आधी मेला हें ठरवितां आलें नाहीं, तर कमी वयाचा मनुष्य मागून मेला असें गृहीत धरण्याचा कायद्याचा आदेश आहे. हा प्रघातच चालू रहावा, असें बहुसंख्य लॉर्डांचें मत पडलें. विश्वस्तपत्र करणारांनीं दोघांचा मृत्यू एकदमच आला तर मालमत्तेची वाटणी कशी करावयाची, हेंहि लिहून ठेवणें ह्यापुढें आवश्यक ठरणार आहे असें दिसतें.

खरूज, गजकर्ण, भाजणें या सर्वांवर
सर्वमान्य उपाय योजना

स्नुप्लीन

★ मलम ★ लोशन ★ साबण ★ पावडर ★

अर्थ

वा. व. ४ रु. (ट. ख. माफ.) किरकोळ अं. २ आणे.

आर्थिक घडी पुन्हां कशी बसवणार ?

जपानी युद्ध आणखी वर्ष–सहा महिने तरी चालेल अशा अपेक्षेनें अमेरिका व इंग्लंड ह्या राष्ट्रांनीं स्वतःची लढण्याची तयारी ठेवली होती आणि सावधगिरीच्या दृष्टीनें हेंच योग्य होतें. युद्ध लवकर थांबलें ही गोष्ट अत्यंत इष्ट अशीच झाली ह्यांत शंका नाहीं. कारण, त्या योगानें द्रव्यहानी व मनुष्यहानी वांचेली आणि शांततेची स्थापना जवळ येऊन जगांत स्थिरस्थावर करण्याचें मनःस्वास्थ्य लोकांस त्वरित मिळालें आहे. तथापि, ही घटना आनंदमय आणि स्वागतार्ह असली तरी तिनें मित्रराष्ट्रांच्या युद्धाबाबतच्या व युद्धोत्तर काळांतील संकल्पित योजनांची घडी विस्कटून टाकली आहे. ज्या गोष्टी वर्ष-सहा महिन्यांनीं कराव्या लागतील त्या आजच हातीं घ्याव्या लागत असल्यानें त्यांचेसंबंधांत थोडाबहुत घोटाळा होणें अपरिहार्य आहे. युद्धाची समाप्ति आणि शांततामय आर्थिक व्यवहारांची स्थापना ह्यांच्यामधील संधिकाळ नेहमीच अवघड असतो, आणि तो प्रस्तुत प्रसंगीं विशेष अडचणीचा वाटल्यास त्यांत आश्चर्य नाहीं. युद्धकाळांतील मालाची टंचाई, महागाई, विविध सरकारी नियंत्रणें व तज्जन्य गैरसोयी ह्यांस सर्वच लोक कंटाळलेले असतात आणि आपलें जीवन पूर्वपदावर पुन्हां केव्हां येईल असें त्यांस झालेलें असतें. हा उतावीळपणा अगदीं स्वाभाविक असतो आणि त्यासंबंधांत जनतेची गैरसोय जेवढी कमी होईल तेवढी ती करणें सरकारचें कर्तव्य ठरतें.

रणांगणांवर विखुरलेल्या सैनिकांस स्वदेशीं परत आणून त्यांस जीवनाचीं साधनें उपलब्ध करून देणें हें पहिलें महत्त्वाचें काम केलें पाहिजे. ह्याविषयीं इंग्लंडमध्यें व्यवस्था केली जात आहे, तिची माहिती अधिकारी रीतीनें नुकतीच देण्यांत आली, तीवरून वहातुकीच्या साधनांची अडचण तेथील सरकारी योजनेच्या मार्गांत येत आहे असें दिसून येतें. कित्येक उद्योगधंदेवाले आपले नोकर लढाईवरून परत येण्याची आणि त्यांस पूर्ववत कामावर लावण्याची वाट पहात आहेत. कामधंदा आणि परत आलेले सैनिक ह्यांचा मेळ घालण्याचा कार्यक्रम पुरा पाडण्यासाठीं खास तरतूद करण्यांत आली आहे, तिची अंमलबजावणी बेकारी न पसरतां केली जाणें अगत्याचें आहे. हिंदुस्थानांत हाच प्रश्न प्रथम सोडवला गेला पाहिजे आणि तिकडे सरकारचें लक्ष वेधलेलें दिसत आहे. सर्व पूर्व एशियाभर जपान्यांनीं ठिकठिकाणीं हिंदी व ब्रिटिश सैनिक डांबून ठेवले आहेत आणि त्यांपैकीं अनेक हलाखीच्या स्थितींत आहेत. त्यांस हुडकून काढणें, ते एकत्र जमवून, त्यांस औषधपाणी देऊन व कपडालत्ता पुरवून त्यांस आपल्या घरीं पोंचवणें इत्यादि कामांत वहातुकीचीं साधनें व सांठ्यांतला हरतऱ्हेचा माल हीं उपयोगांत आणावीं लागतील. हिंदुस्थानांत असलेल्या निर्वासितांस स्वगृहीं पोंचवणें हेंहि त्याबरोबरच करणें अवश्य होईल. जपानच्या मगरमिठींतून सोडवलेल्या देशांत कांहीं काळपर्यंत शिबंदी ठेवावी लागेल. तीमध्यें हिंदी सैनिकांचा समावेश केला जाईल. निरनिराळ्या आघाड्यांवरून परतणाऱ्या शिपायांच्या मामुली जीवनाची व्यवस्था लावण्याच्या सरकारच्या योजना आहेत त्यांची अंमलबजावणी तात्काळ हातीं घेतली पाहिजे. ह्या सर्व कार्यक्रमाचा ताण कित्येक महिनेपर्यंत राज्यकारभार व्यवस्थेवर आणि देशाच्या आर्थिक घटनेवर पडेल.

ही घडामोड चालू असतांच देशांतील उद्योगधंदे व व्यापार ह्यांची घडी पुनः बसवण्याचा प्रश्न काळजीनें पण तातडीनें सोडवला गेला पाहिजे. प्रामुख्यानें युद्धावर अवलंबून राहिलेले धंदे आणि व्यवसाय युद्धसमाप्तीमुळें बंद किंवा अस्थिर होतील, त्यांचा योग्य परामर्श घेतला जाऊन निर्माण होणाऱ्या बेकारीवर उपाययोजना करावी लागेल, आणि तिचा सरकारशीं प्रत्यक्ष संबंध नाहीं ह्या कारणास्तव ती खाजगी व वैयक्तिक जबाबदारीवर व प्रयत्नावर सोपवून चालणार नाहीं. हा राष्ट्रीय हिताचा प्रश्न असल्यानें आणि तो युद्धपरिस्थितीमधून उत्पन्न होत असल्याकारणानें तो सोडवण्यांत सरकारनें पुढाकार घेणें अगत्याचें आहे. होऊं घातलेल्या बेकारीचें स्वरूप किती भेसूर आहे ह्याची कल्पना हिंदुस्थान सरकारच्या स्वतःच्या एका खात्यांत युद्धपरिस्थितींत तात्पुरत्या वाढलेल्या गरजेसाठीं नेमलेल्या सुमारें अडीच लक्ष लोकांवर बिगर रोजगार होण्याचा प्रसंग आला आहे ह्यावरून सहज येण्यासारखी आहे. दुसऱ्या खात्यांत असे किती तरी लक्ष कामगार बेकार होण्याची भीति आहे. ह्यांत खाजगी व्यवसायांत आज गुंतलेल्या पण आतां बेकार होऊं घातलेल्यांची भर घातली असतां एकूण बेरीज मोठी आणि सामाजिक स्वास्थ्याचे दृष्टीनें चिंताजनक होते. ह्याकरितां प्रस्तुत विषयाचा संकलित अखिल भारतीय दृष्टीनें चौकशी, विचार आणि निकाल केला जाणें अगत्याचें आहे. गेल्या तीन वर्षांत अनेक सरकारी व बिनसरकारी योजना युद्धोत्तर आर्थिक परिस्थितीस तोंड देण्याचे हेतूनें तयार करण्यांत आल्या आहेत, त्यांस मूर्त स्वरूप देण्याची वेळ आतां आली आहे. मध्यवर्ती असेंब्लींत ह्या सबंध प्रश्नाचा खल होऊन योग्य उपाययोजना सुचवण्यांत येऊं शकली असती. पण तिचें हिवाळ्याचें अधिवेशन भरणार नसल्याचें प्रसिद्ध झालें आहे आणि लोकनियुक्त मंत्रिमंडळाच्या स्थापनेचा प्रश्न हवेंत तरंगत आहे. अनेक प्रांतांतहि हीच स्थिति आहे. ह्याकारणानें विद्यमान सरकारावर मोठी जबाबदारी येऊन पडली आहे आणि ती योग्य रीतीनें पार पाडण्यास त्यानें सरसावलें पाहिजे. निरनिराळे धंदे आणि व्यवसाय ह्यांचा, कांहीं झालें तरी, संकलित रीतीनें विचार केला जाणें आणि राष्ट्रीय उत्पादनाची गाडी सुरळीत मार्गानें चालू केली जाणें अगत्याचें आहे.

कापूस आणि कापड

सध्या हिंदुस्थानांत कापडाची टंचाई तीव्रतेनें भासत आहे आणि ती आणखी कांहीं काळपर्यंत चालू रहाणें अपरिहार्य आहे ह्या कल्पनेनें त्याच्या नियंत्रित वाटणीची व्यवस्था केली जात आहे. इकडे हिंदी कपाशीची किंमत विशिष्ट मर्यादेच्या खालीं जाऊन शेतकऱ्यांचें नुकसान होऊं नये ह्याकरितां तिच्या बाजारभावाचें सरकारकडून नियंत्रण केलें जात आहे. युद्धकाळांत हिंदी गिरण्यांचें कापडाचें उत्पादन वाढलें आहे, पण त्यांस नवीं यंत्रें मिळण्यांत व त्यांचा विस्तार होण्यांत अडचणी उपस्थित झाल्या आहेत. हातमागाच्या धंद्याची स्थिति आणि भवितव्य हीं असमाधानकारक असल्याची हाकाटी चालूच आहे. तेव्हां येत्या एक-दोन वर्षांच्या अल्पावधींत आणि पुढील दीर्घकालांत हिंदी कपास आणि कापड ह्यांच्या धंद्यांचें काय होणार आणि त्या बाबतींत सरकारनें व धंदेवाल्यांनीं कोणत्या धोरणाचा अवलंब करावा ह्याबद्दलचे महत्त्वाचे प्रश्न उपस्थित होतात. कांहीं काळपर्यंत जगांत कापडाची टंचाई भासणार आणि कापसाचा पुरवठा फाजील

होणार असा रंग दिसत आहे. युद्धापूर्वी हिंदी कपाशीस जपानमध्यें मोठें गिऱ्हाईक होतें आणि जपानी कापड ह्या देशांत येऊन स्वदेशी मालाशीं स्पर्धा करीत असे. हें गिऱ्हाइक आणि ही चढाओढ येथें कित्येक वर्षें नाहींशी होणार आहे. बाहेरून फारसें कापड इकडे येण्याचा संभव नाहीं. लँकेशायरच्या कापडास इतर बाजारांत पुष्कळ मागणी येणार आहे आणि हिंदी कापडाच्या खपास एशियाटिक देशांत बरी मागणी येण्याचा संभव आहे. हिंदुस्थानांत कापड स्वस्त होण्याचे संबंधांत परिस्थिति कोणत्या प्रकारची आहे ह्याचें दिग्दर्शन वर नमूद केलेल्या तिच्या निरनिराळ्या अंगांवरून होईल.

कापडाचें उत्पादन आणि निर्गत

स्थूल मानानें पाहातां जगांतील कापड कारखान्यांची उत्पादक शक्ति मर्यादित झाली आहे. यंत्रें व सामुग्री ह्यांचा तुटवडा त्यास कारणीभूत आहे, त्याचप्रमाणें कामकऱ्यांचा अपुरा पुरवठाहि त्यास जबाबदार आहे. युद्धामुळें कांहीं देशांत गिरण्यांचें नुकसान झालें आहे तर अन्यत्र कोळशाच्या टंचाईचीहि अडचण भासत आहे. युद्धापूर्वी कापसाच्या कापडाचें एकूण जागतिक उत्पादन ३,४५३ कोटि चौरस वार इतकें होतें आणि एक दोन वर्षांत तरी गिरण्यांस ही मर्यादा गाठतां येणार नाहीं असें दिसतें. स्वतःची गरज भागवून कांहीं देश कापड बाहेर पाठवीत असत, त्यांचीहि निर्गत लवकर पूर्वपदावर येणें शक्य होणार नाहीं. एकूण जागतिक निर्यात व्यापारापैकी सुमारें दोन-पंचमांश एवढा हिस्सा जपानचा असे. हा व्यापार कांहीं वर्षेपर्यंत पुनः चालू होण्याचा संभव नाहीं. अमेरिका व ब्राझिल ह्या देशाची उत्पादनशक्ति वाढली आहे तरी सगळा जागतिक तुटवडा त्यांच्यानें भरून निघणार नाहीं. कापडाच्या निर्गतीचे बाबतींत युद्धापूर्वी इंग्लंडचा नंबर जगांत पहिला होता, पण त्या देशांतील गिरण्यांमधील कामकऱ्यांची संख्या घटली असून स्वतःचें पूर्वीचें स्थान पुनः मिळवणें त्या देशास कठिण जाणार आहे. लंडनच्या "एकॉनॉमिस्ट" पत्रानें कापडाच्या धंद्यासंबंधांतलें युद्धापूर्वीचे आकडे दिले आहेत ते उद्बोधक आहेतः—

कापडाचें उत्पादन व निर्गत (वर्षः १९३७–३८)
(आकडे कोटि चौरस वारांचे आहेत)

	उत्पादन	निर्गत	निर्गतीचें उत्पादनाशीं प्रमाण
इंग्लंड	३२५	१६५	५०·९
युरोप (इंग्लंड वगळून)	७५२	१५०	२०·०
अमेरिका	८३६	२७	३·३
कानडा	२३	·५	२·२
ब्राझिल	९०	·५	०·५
चीन	८७	६·४	·७·३
हिंदुस्थान	४१३	१२·७	३·१
जपान	४००	२४१	६०·३
रशिया	३६७	२०	५·४
इतर देश	१६०	...	...
एकूण	३,४५३	६२४	१८·१

महाराष्ट्र बँकेची कोपरगांव शाखा

बँक ऑफ महाराष्ट्र लि. च्या कोपरगांव शाखेचा उद्घाटन समारंभ सोमवार, ता. १० सप्टेंबर रोजीं झाला. शाखेचा पत्ता श्री. मारुती रामजी बिल्डिंग, घ. नं. ५६४, असा आहे. कोपरगांवची शाखा ही बँकेची ९ वी शाखा होय. श्री. म. अ. केळकर हे तेथें एजन्ट म्हणून गेले आहेत.

—: साठे बिस्किटें :—

ऑरेंज व स्ट्रॉबेरी

आतां स्थानिक ग्राहकांस अल्प प्रमाणांत मिळूं लागलीं. युद्धसमाप्ती झाली असल्याकारणानें परगांवचे ग्राहकांसहि हळू हळू मिळूं शकतील.

—साठे बिस्किट कं., पुणें २

तयार कपड्यांचे व्यापारी **महिंद्रकर ब्रदर्स** गिरगांव, मुंबई नं. ४ व बुधवार चौक, पुणें.

स्फुट विचार

जपानच्या पराभवाची मीमांसा

अमेरिकेच्या वाढत्या सामर्थ्यापुढें जपानचा अखेरीस टिकाव लागणें असंभाव्य होतें ह्याविषयीं कधींच वाद नव्हता. तथापि, हें सामर्थ्य प्रभावी होण्यास कालावधि लागणें अपरिहार्य होतें. पॅसिफिक महासागरांत विखुरलेल्या लहान-मोठ्या बेटांतून जपान्यांचें क्रमाक्रमानें उच्चाटन करून आणि त्यांचे दळणवळणाचे माग तोडीत तोडीत स्वदेशाकडे रेटीत मागें नेण्याचें धोरण अमेरिकन सेनानायकांनीं अंगिकारल्यानें त्यांची कुचंबणा झाली. ह्या मोहिमांमध्यें जपानी आरमाराचा फडशा उडाला आणि जपानी विमानदळ खच्ची झालें. त्यांतच जपानच्या शहरांवर अमेरिकन बॉंबसचा अविरत वर्षाव होत राहिला आणि त्यामुळें त्यांत होणारें लढाऊ सामुग्रीचें उत्पादन संपुष्टांत आलें. अशा परिस्थितींत जपाननें बंगालच्या उपसागरापर्यंत विजयाचा फाफटपसारा मांडला होता, तो आवरणें त्यास अशक्य होतें. स्वतःच्या घराचें संरक्षण करण्याची जेथें मारामार तेथें ब्रह्मदेश व चीन ह्या देशांत लढाया चालू ठेवण्याची शक्ती जपानमध्यें कोठून उरणार ? तथापि, ही हलाखीची स्थिति जपानी पुढाऱ्यांनीं आपल्या जनतेपासून बराच काळपर्यंत छपवून ठेवली होती. ॲटॉमिक बॉंब आणि रशियानें समरांगणांत टाकलेली उडी ह्यांनीं युद्धाचा शेवट त्वरित जवळ आणला असला तरी जपानच्या लढाऊ शक्तीचा भयंकर ऱ्हास आणि अमेरिकेचें वाढलेलें मारक बळ हींच कारणें शेवटीं जपानच्या पराभवास प्रभावी ठरलीं ही गोष्ट त्या देशाच्या मुख्य प्रधानास आतां उघडपणें कबूल करावीं लागलीं आहेत. मित्रराष्ट्रांच्या आज्ञा मुकाट्यानें पाळणें हेंच आपलें कर्तव्य आहे असें जपानी जनतेस त्यानें सांगितलें आहे.

रिझर्व्ह बँकेचा वाढता नफा : चलनविस्ताराचा परिणाम

युद्धपरिस्थितींतील चलनविस्तारामुळें रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाचा नफा पुष्कळच वाढला आहे. डिव्हिडंडचा दर ऑर्डिनन्सनें १९४३ सालापासून ४% निश्चित करून टाकला असल्याकारणानें, डिव्हिडंड देऊन उरलेली सर्व रकम हिंदुस्थान सरकारास मिळते. खालील तक्त्यांत बँकेच्या स्थापनेपासून तिला मिळालेलें उत्पन्न, तिचा खर्च, नफा, डिव्हिडंड यावयास लागलेली रकम व हिंदुस्थान सरकारास मिळालेली रकम ह्यांचा तपशील दिला आहे.

	उत्पन्न लक्ष रु.	खर्च लक्ष रु.	निवळ नफा लक्ष. रु.	डिव्हिडंडची रकम लक्ष रु.	मध्यवर्ती सरकारास रकम लक्ष रु.
१-४-४५ ते ३१-१२-४५	१२६	७०	५६	१३	४३
१९३६	१५५	१०२	५३	१७½	३५
१९३७	१२७	९९	२८	१७½	१०
१९३८	१३७	९९	३८	१७½	२०
१९३९	१३२	१०९	२३	१७½	५
१-१ ४० ते ३०-६-४०	८४	५५	२९	८½	२०
३०-६-४१ अखेर	३८२	१०३	२७९	१७½	३६१
३०-६-४२ ,,	४५६	११५	८४१	१७½	३२४
३०-६-४३ ,,	९१९	१४९	७७०	२०	७५०
३०-६-४४ ,,	१२००	१७४	१०२६	२०	१००६
३०-६-४५ ,,	१६५७	१८१	१४८९	२०	१४६९

१९४४-४५ मधील उसाचें पीक

१९४४-४५ मधील उसाच्या लागवडीचा अंदाज ४१,३४,००० एकरांचा आहे. १९४३-४४ मधील लागवड ४२,३४,००० एकर होती. उसाच्या एकूण लागवडींत संयुक्त प्रांताचा वाटा ५१%, पंजाबचा १२%, बिहारचा ११%, बंगालचा ८%, मुंबईचा ४% व मद्रासचा ३% आहे. गेल्या तीन वर्षांतील साखरेच्या आयातीचे आकडे खाली दिले आहेत:—

	टन
१९४१-४२	४८,६३७
१९४२-४३	५६३
१९४३-४४	२१
१९४४-४४ (सप्टेंबर अखेर ६ महिने)	७
१९४४-४५ (सप्टेंबर अखेर ६ महिने)	——

१९४४-४५ मधील साखरेचें जागतिक उत्पादन १ कोटि, ९१½ लक्ष टन भरेल अशी अपेक्षा आहे.

बार्शी सें. को. बँक लि.

(वार्षिक सभा : २३-९-४५)

अहवालाचे सालामध्यें बँकेकडील सर्व ठेवींमध्यें सुमारें २ लक्ष रुपयांची वाढ होऊन ठेवींची रकम सुमारें १० लक्ष रुपये झाली आहे. व्यक्तिमात्र व मालतारण कर्ज व्यवहार ५६ हजारांनीं कमी होऊन सोसायट्यांकडील व्यवहार २८ हजारांनीं वाढला. बँकांकडील ठेवी व रोख्यांत गुंतविलेली रकम ह्यामध्यें सुमारें २ लक्ष रुपयांची वाढ झाली. सालअखेरीस ती रकम ७½ लक्ष रुपये आहे. थकबाकी ८ हजारांनीं कमी होऊन ३६ हजारांवर आली. बँकेच्या वैराग शाखेचें काम समाधानकारक चाललें असून, सरकारनें शाखेकडे दिलेल्या स्वस्त धान्याचे दुकानामार्फत ७ गांवांच्या लोकांना सुमारें ६७ हजार रुपयांचें धान्य देण्यांत आलें. अहवालाचे सालीं येडशी येथें बँकेचें पे ऑफिस सुरू करण्यांत आलें. बँकेस निवळ नफा ४,९७६ रुपये झाला, त्यांतून भागीदारांस ५% डिव्हिडंड मिळेल. श्री. गणेश रामचंद्र साने, वकील, ह्यांच्या चेअरमनशिपखालीं बँकेनें आपला दर्जा कायम राखला आहे. श्री. र. प. पटवर्धन, सी. ए. आय. आय. बी., हे बँकेचे मॅनेजर आहेत.

घाऊक किंमती व रहाणीचें मान ह्यांत वाढ

राष्ट्रसंघानें घाऊक किंमती व रहाणीचें मान ह्यांचे निदर्शक आकडे प्रसिद्ध केले आहेत, त्यांवरून महागाईमध्यें होणाऱ्या वाढीचें प्रमाण आतां पूर्वीइतकें राहिलेलें नाहीं असें दिसून येतें. २८ देशांसंबंधीं आकडे उपलब्ध आहेत, त्यांपैकी १६ देशांत किंमती उतरल्या नसल्या तरी ओढून धरण्यांत आलेल्या आढळतील. चीनमध्यें किंमती व रहाणीचें मान ह्यांत सप्टेंबर १९४३ अखेर संपणाऱ्या वर्षी अनुक्रमें १७१% व १२३% वाढ झाली, १९४४ मधील वाढीचें तत्सम प्रमाण अनुक्रमें १७३% व १७६% भरलें. अमेरिका व कॅनडा ह्या देशांतील किंमतींत सर्व देशांपेक्षा कमी वाढ झालेली आहे.

युद्धविषयक धोक्याचे विमे बंद

कारखान्यांच्या युद्धविषयक धोक्याच्या विम्याची योजना १ सप्टेंबर रोजीं बंद झाली. मालाच्या युद्धविषयक धोक्याच्या विम्याच्या योजनेची १ ऑक्टोबर रोजीं समाप्ती होईल.

सोलापूर डि. सें. को. बँक लि.

शेअर भांडवलांत वाढ करण्यासाठी पोटनियमांत दुरुस्ती

(वार्षिक सभा : ३०-९-४५)

(१) बँकेचें एकूण भांडवल १,३४,५०० आहे, त्यापैकी ८०,२०० रु. वैयक्तिक सभासदांचे व बाकीचें सोसायट्यांचें आहे. बँकेचे रिझर्व्ह व इतर फंड १,४४,५०० रुपयांचे आहेत.

(२) एकूण ठेवींची रकम सुमारें ३० लक्ष रुपये झाली. बँकेच्या स्वतःच्या भांडवलाचे विवक्षित प्रमाणांतच तिला ठेवी स्वीकारतां येत असल्याकारणानें, भांडवलांत वाढ व्हावी ह्यासाठी पोटनियमांत दुरुस्ती सुचविण्यांत आली आहे.

(३) सोसायट्यांकडील कर्जांत वाढ झालेली आहे. धान्यावरील व इतर मालावरील निर्बंध कमी झाल्यावर व्यक्तिगत कर्जांतहि वाढ होईल अशी अपेक्षा आहे.

(४) पंढरपूर येथील सेल शॉपनें ४२,२८७ रु. चा माल विकला. त्या दुकानाला आतां लोखंड व सरकी विक्रीचें काम मिळालें आहे. बँकेनें तालुक्याची एजन्सी घेतली आहे. बँकेच्या सर्व दुकानांनीं १,५३,००० रु. चा माल विकला.

(५) अहवालाचे सालीं १८½ हजार रु. नफा झाला. त्यापैकी सुमारें ४ हजार रु. नफा बँकेच्या दुकानांचा आहे. भागीदारांस ४% डिव्हिडंड देण्यास ५,११४ रु. लागतील.

शेतकी मालावरील नियंत्रण, अडतपद्धति व मालतारणावरील कर्जें

" बहुतेक शेतकी मालावर हल्लीं नियंत्रण असलेमुळें अडत धंद्यांवर त्याचा विशेष परिणाम झाला आहे. त्याचप्रमाणें अशा नियंत्रण पद्धतीमुळें माल तारणावर कर्जें देण्याच्या व्यवहारावरहि त्याचा परिणाम झाला आहे. नियंत्रण पद्धति जसजशी कमी होत जाईल तसतशी बँकेचीं अडत दुकानें परिणामकारक ठरून मालतारण कर्जाच्या व्यवहारावरहि किफायतशीर परिणाम होत जाईल. शिवाय कर्ज निवारण कायदा जिल्ह्यांत बहुतेक ठिकाणीं लागू करण्यांत आल्यामुळें सोसायट्यांची संख्या वाढत जाईल व बँकेचें भांडवल जास्त प्रमाणांत गुंतविणें सोयीस्कर व शक्य होईल; तसेंच ज्या शेतकऱ्यांनीं ऋणविमोचन बोर्डाकडे अर्ज केले आहेत, अशा शेतकऱ्यांना बँकेस पिकासाठी कर्जें देतां येतील. " :—एम्. व्ही. लेले, बी. ए. एलएल. बी.,
चेअरमन, सोलापूर डि. सें. को. बँक लि.

" मोगल बादशहा; ईस्ट इंडिया कंपनी नव्हे "

सर सुलतान चिनॉय ह्यांनीं इंग्लंडमध्यें कांहीं विधानें केलीं, तीं हिंदुस्थानांत विकृत स्वरूपांत प्रसिद्ध झालीं, असें म्हणून त्यांनीं खालीलप्रमाणें खुलासा केला:—" हिंदुस्थानांत येऊन ब्रिटिश भांडवलदार कायम घर करतील, हें म्हणण्यांत माझा असा अर्थ होता, कीं ते ईस्ट इंडिया कंपनीसारखे नफेबाजीसाठी न येतां हिंदुस्थानाशीं एकजीव होऊन त्याच्या हितासाठी प्रयत्न करणाऱ्या मोगलबादशहाप्रमाणें अवतीर्ण होतील."

अंबले गांवास १०० रु बक्षीस

पुणें जिल्ह्यांतील सर्व गांवांत शिरूर तालुक्यांतील अंबले गांवानें ग्रामसुधारणा उत्कृष्ट केल्याबद्दल त्या गावास १०० रुपयांचें बक्षीस देण्यांत आलें आहे.

तुमच्या पैशाचा योग्य मोबदला
हरण छाप उदबत्ती
रामकृष्ण गोपाळ सुगंधी

व्ही.पी. बेडेकर आणि सन्स लि. मुंबई. मसाल्याचे व्यापारी
पुणें एजंटः— द. ना. हेजीब

'अर्थ' ग्रन्थमाला.
१ बँका आणि त्यांचे व्यवहार
२ हिंदुस्थानची रिझर्व्ह बँक
३ व्यापारी उलाढाली
४ सहकार

सुंदर व रसिक स्त्रियांची निवड

Asha
आशा सौंदर्य साधनें
विक्रीसंघटनेचा व्याप पेशावर ते मदुरा व क्वेट्टा ते कलकत्त्यापर्यंत पसरला आहे.
(स्वतःचे डेपो : मुंबई—गोवा—बंगलोर—दिल्ली)
वरील माल तयार करणाऱ्या महाराष्ट्रीय शास्त्रज्ञांचा कारखाना
दि आयडिअल इन्स्टिट्यूट
४५, प्रिंसेस स्ट्रीट, मुंबई २.
—कारखान्याच्या वाढीसाठी ठेवी घेणें आहेत.—

नोगीचे डोंगर छाप
शुद्ध निलगिरी तेल.
नोगी आणि कं. मुंबई ४

मुंबई शेअर बाजार

(वि. म. लिमये आणि मं. यांजकडून)

वर्ग पुस्तकें बंद
टाटा स्टील २५-८-४५ ते २२-९-४५
बॉंबे डाइंग ३१-८-४५ ते १४-९-४५
कोहिनूर १-९-४५ ते १७-९-४५

व्याज–वजा (xd)
कोहिनूर रु. ९ सं. दि. १९–९–४५
डाइंग रु. २५ दि. २७-९-४५
टाटा स्टील रु. १२९–८–९ } १–१०–४५
रु. २३–०–० }

१९४४ मधील चढउतार	दिलेले व्याज † संडित S अंतिम	व्याज केव्हां मिळतें	कंपनीचें नांव	मूळ रु.	सोमवार दि. ३।९।४५	मंगळवार ४।९।४५	बुधवार ५।९।४५	गुरुवार ६।९।४५	शुक्रवार ७।९।४५
२३१५; १९१६	१२९–८–९	ऑगस्ट	टाटा डिफर्डस्	३०	पारशी नूतन वर्षानिमित्त सुट्टी	पारशी नूतन वर्षानिमित्त सुट्टी	२२५८–१२	२२६२—८	श्वेतांबर जैन सणानिमित्त सुट्टी
४३५; ३६९	२३–०–०	ऑगस्ट	टाटा आर्डिनरी	७५			४२१—०	४२४—०	
२२०१; १६९५	२५–०–०†	मार्च–सप्टें.	बॉम्बे डाइंग	२५०			१९५६—४	१९५७—८	
७६५; ५३३	९——०†	मार्च–सप्टें.	कोहिनूर	१००			५९४—८	५९५—०	
६५३; ४७५	२२–०–०	मे	स्वदेशी	१००			५४२—०	५४७—८	
४९८; ३६१	६–०–०†	नोव्हें.–एप्रिल	नागपूर	१००			३७२—०	३७३—०	
३७७; २६५	१५–०–०	एप्रिल	फिनले	१००			२८०—०	२७९—०	
३९४; २८२	९–०–०S	ऑक्टो.–एप्रिल	गोकाक	१००			२९२—८	२९३—०	
३०५; २१८	१२–०–०S	जाने.–जुलै	सिंप्लेक्स	५०			२८७—८	२८७—०	
५-१०-६; ३-६	०–४–०	मार्च	अपोलो	२			३–१५–६	३–१५–९	
२१-१४;१३-४-६	०–१५–०	मे	इंडि. यु. ऑर्डि.	१०			१३–११–०	१३—७–०	
४-९; २-७	०–३–०	मे	,, डिफर्डस्	१			२–१३–०	२–१२–०	
१२७०; ६३०	३५–०–०	ऑगस्ट	इंदूर माळवा	१००			६५५—०	६५७—८	
२५४; २१६	७–०–०	जानेवारी	असो. सीमेंट	१००			२१०—०	२१४—४	
२५९; २१९	९–०–०	जानेवारी	बेलापूर शुगर	५०			२१५—०	२१४—८	
५७५; ३७६	७–८–०	डिसेंबर	बॉम्बे बर्मा	१२५			५७३–१२	५७०—०	
३८; २९-२	१–४–०	जानेवारी	शिंदिया स्टीम	१५			३६—८	३६—६	
			३½% रोखे	१००			१०१–१३	१०१–१२	

गुरुवार दि. ६–९–४५ चे भाव

३% गव्हर्मेंट लोन्स

१९४६	१०२—६
१९५१–५४	१०१–१०
१९५७	१००—६
१९६३–६५	९९—२
१९६६–६८	९८—९

बँका

बरोडा	१४३–१२
सेंट्रल	८३—०
इंडिया	१८८—०
इंपी०	२१९७—८
	५९६—४
रिझर्व्ह	१३७—८
युनियन	८-१४

वीज कंपन्या

आंध्रा व्हॅली	१८०२–८
बॉम्बे ट्रॅम	१४०–०
टाटा हायड्रो	२०२–८
टाटा पॉवर	१८४०–०

संकीर्ण

अलकॉक	४१०—०
बॉंबे स्टीम	५९०—०
न्यू इंडिया	८४—८
शिवराजपुर	५१—४
टाटा केमिकल	१९—४
टाटा ऑईल	७३—४

शुक्रवार दि. ७–९–४५ पासून ११ सप्टेंबर ४५ पर्यंत सुट्ट्यानिमित्त बाजार बंद होता.

म्हैसूरमधील सोन्यावर कर

प्रत्येक औंसास १०० रुपये, ह्या ठराविक किंमतीपेक्षा सोन्यास जेवढी ज्यास्त किंमत येईल, तिच्या ७५% म्हैसूर सरकारास व २५% खाणींच्या मालकांस रकम मिळावी, अशी १९४० सालीं म्हैसूर सरकारनें योजना केली.परंतु, म्हैसूरमधील सोन्याच्या खाणीवाल्यांनीं तक्रार करून, एवढी मोठी रकम सरकारला दिल्यानंतर सोन्याचे आणखी थर शोधून काढण्यासाठी व प्रचलित किंमतीचा फायदा घेऊन सोन्याचें उत्पादन वाढविण्यासाठी भांडवली खर्चास सवड उरत नाहीं असें गाऱ्हाणें केलें. त्याचा सरकारनें विचार करून, कांहीं अटींवर खाणीमालकांस सवलती दिल्या आहेत. गेल्या वर्षी सोन्यावरील पट्टीनें म्हैसूर सरकारास १ कोटि, १० लक्ष रुपये दिले.

ब्रिटानिया बिस्किट कं. लि.

वरील कंपनीस ३१-३-४५ अखेर संपलेल्या वर्षी ३,४६,९९७ रुपये नफा झाला. मुंबई व कलकत्ता येथील कंपनीच्या दोनहि कारखान्यांत उत्पादन चांगलें झालें.

अमेरिकेस सल्ला—" आयात वाढवा "

" अमेरिकेचें सबंद जगांत येणें निर्माण झालें आहे. तेव्हां निर्गत मालाचे मोबदल्यांत सोनें स्वीकारल्याविना किंवा परदेशांस मोठालीं कर्जें दिल्याविना अमेरिकेच्या परराष्ट्रीय व्यापाराचा ताळेबंद जमणार नाहीं. अमेरिका आपला सोन्याचा सांठा वाढविण्यास तयार झाली, तरी इतर देशांजवळ सोनें देण्यास फारसें आहे कोठें ? परदेशांस कर्जें दिलीं, तरी त्यांच्या मुद्दलाची व कर्जाची परत फेड मालाचे स्वरूपांत होऊं शकली नाहीं, तर कर्जें घेणारीं राष्ट्रें संकटांतच यावयाचीं. मालाचे स्वरूपांत परत फेड, अमेरिकेनें आपली बाजारपेठ आयात मालास मोकळी ठेवली तरच होऊं शकेल. व्यापारी आंतर-राष्ट्रीय व्यवहारांत अमेरिका देणेंकरी बनली नाहीं, तर जगाची आर्थिक घडी बसणें अशक्यप्राय आहे. युद्धोत्तर काळांत निर्गत वाढविण्याचा अमेरिकेचा विचार आहे; वास्तविक तिनें आयात वाढविण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे. त्याखेरीज आंतरराष्ट्रीय व्यापार पूर्ववत् चालू होणार नाहीं:—" डॉ. व्हाईट.

पूना गेस्ट हाऊस

: संस्थापक :

कै. नानासाहेब सरपोतदार

टेलिफोन नं. ७७१

१९४४ मधील प्रगति

—तुलनात्मक आंकडे—

१९४३ सालीं पूर्ण झालेलें काम ८,००,००० रु. वर

१९४४ सालीं पूर्ण झालेलें काम ११,००,००० रु. वर

विमा हप्त्यांचें उत्पन्न १९४४ सालीं १,८३,००० रुपयांचे वर झालें. खर्चाचें प्रमाण उतरलें आहे व त्या प्रमाणांत लाइफ फंडांत वाढ झाली आहे.

दि ट्रस्ट ऑफ इंडिया

ॲशुअरन्स कं. लि. पुणें.

मॅनेजर, व्ही. एच. देशमुख, बी. ए.

अध्यक्षः—श्री. सरदार जगन्नाथमहाराज पंडित

दि प्रेसिडेन्सी इंडस्ट्रियल बँक लिमिटेड.

प्रेसिडेन्सी बँक बिल्डिंग, पुणें.

मुंबई शाखा : इस्माईल बिल्डिंग, फोर्ट, मुंबई.

अधिकृत व विक्रीस	
काढलेलें भांडवल	रु. १०,००,०००
खपलेलें भांडवल	„ १०,००,०००
जमा झालेलें भांडवल	„ ४,५५,८७०
एकूण खेळतें भांडवल	„ ४१,००,०००

मद्रास, सोलापूर, नगर व मुंबईवर ड्राफ्टस् दिले जातात.

शेअर सर्टिफिकेटस् तयार आहेत. तरी शेअरबाबतच्या पावत्या पाठवून दिल्याबरोबर सर्टिफिकेटस् पाठविण्याची व्यवस्था होईल.

गो. घों. जोगळेकर, बी. ए. (ऑ.), बी. कॉम., एलएल. बी., मॅनेजर

चिं. त्रिंबक चितळे, मॅ. डायरेक्टर

दि बँक ऑफ इंडिया लि.

[स्थापना : १९०६]

अधिकृत भांडवल	रु.	१,००,००,०००
खपलेलें भांडवल	रु.	२,९६,७१,१००
वसूल झालेलें भांडवल	रु.	१,४८,३५,५५०
रिझर्व्ह फंड	रु.	१,७८,९५,५५०

मुख्य कचेरी: ओरिएण्टल बिल्डिंग्ज, मुंबई.

मुंबईमधील शाखा : बुलियन एक्सचेंज, कुलाबा, काळबादेवी आणि मलबार हिल.

इतर शाखा : अहमदाबाद (भद्र, मुख्य ऑफिस), अहमदाबाद (एलिस ब्रिज शाखा), अहमदाबाद (माणिक चौक शाखा), अहमदाबाद (स्टेशन शाखा), अमृतसर, अंधेरी (मुंबई शेजारीं), बांद्रे (मुंबई शेजारीं), कलकत्ता (क्लाइव्ह स्ट्रीट, मुख्य ऑफिस), कलकत्ता (बडा बझार), कलकत्ता (चौरंगी स्क्वेअर), जमशेदपूर, जुनागड, कराची, कोइमतूर, मद्रास, नागपूर (किंग्जवे), नागपूर (इतवारी बझार), पालनपूर, पुणें, पुणें शहर, राजकोट, सुरत, वेरावल, भुज (कच्छ).

लंडन एजन्ट्स : वेस्टमिन्स्टर बँक लिमिटेड.

न्यूयॉर्क एजन्ट्स :—दि चेस नॅशनल बँक ऑफ दि सिटी ऑफ न्यूयॉर्क.

डायरेक्टर्स : सर चुनीलाल व्ही. मेहता, के. सी. एस्. आय. (अध्यक्ष); श्री. अंबालाल साराभाई; सर जोसेफ के. नाईट; मि. ए. गेडिस; सर कावसजी जहांगिर, बॅरोनेट, जी. बी. ई., के. सी. आय. ई.; मि. दिनशा के. दाजी; श्री. रामनिवास रामनारायण.

करंट डिपॉझिट अकाउंट्स :

दररोजच्या रु. ३०० ते रु. १,००,००० रकमेच्या शिलकेवर ½% दरानें व्याज दिलें जातें. रु. १,००,००० वरील व्याज खास योजनेनें दिलें जातें. सहामाही अखेर व्याजाची किमान रक्कम ५ रु. पेक्षां कमी झाल्यास व्याज दिलें जात नाहीं. कायम, अल्प मुदतीच्या व सेव्हिंग बँक ठेवी योग्य व्याजानें स्वीकारल्या जातात. व्याजाचे दर पत्रद्वारें.

बिल्स व सेटलमेंट्सप्रमाणें बँक एक्झिक्यूटर व ट्रस्टी म्हणून काम करते. सर्व तऱ्हेचें ट्रस्टीचें काम केलें जातें. नियम अर्ज करून मागवावेत.

एजंट:—एच्. ए. करीमभाई

दी भारत इंडस्ट्रिअल बँक लि.,

पुणें शहर

शाखा—पुणें लष्कर, बारामती, लोणावळा, बेलापूर-रोड, खोपोली, ओझर (जि. नाशिक)

चेअरमन:—श्री. के. व्ही. केळकर, M. A., LL. B.

एकूण खेळतें भांडवल रु. ३२ लाखांचेवर

—: व्याजाचे दर :—

करंट ½ टक्का, सेव्हिंग्ज २ टक्के, सेव्हिंग्ज (स्त्री खातेदार) २½ टक्के. कायम ठेवी २¾ ते ४¾ टक्केपर्यंत (मुदत ६ महिने ते ५ वर्षें)

शेअर विक्री चालू आहे.

- गतवर्षी ऑर्डिनरी शेअरवर ४ टक्के करमाफ डिव्हिडंड दिलें.
- सेव्हिंग्ज खात्यांतील रकमा चेकनें काढतां येतात.
- शॉर्ट टर्म डिपॉझिटस् स्वीकारली जातात.
- मुंबई, नगर, नाशिक, बेंगलोर, अर्सीकेरी, बेळगांव, धारवाड, हुबळी, कोचीन, कालिकत वगैरे गांवांवर डिमांड ड्राफ्टस् दिले जातात.

रा. बा. साळवेकर, B. A. LL. B.

नी. ना क्षीरसागर,

मॅनेजिंग डायरेक्टर्स.

हे पत्र पुणें, पेठ मांगुडा घ. नं. ९१५।१ आर्यभूषण छापखान्यांत रा. विठ्ठल हरि बर्वे, यांनीं छापिलें व रा. श्रीपाद वामन काळे, बी. ए., यांनीं 'दुर्गाविलास,' मांगुडा, घ. नं. १२४।१३, पुणें शहर, येथें प्रसिद्ध केलें.